

Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Pelastuslaitos.**Dnro 24/2020, annettu 15.3.2021**

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Huom. Annettu liitepäätöksenä. Liitteitä ei ole mukana tässä päätöksen lyhennelmässä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: A ja B

Vireille: 5.12.2020

Työnantaja X:n aluepelastuslaitos

Oikaisuvaatimuksen
kohde: Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen
päätös LSAVI/9764/2020, joka on annettu 11.11.2020 (liite nro 1).

Oikaisuvaatimus ja työnantajan lausuma ovat työneuvoston päätöksen liitteinä (oikaisuvaatimus liite nro 2 ja työnantajan lausuma liite nro 3)

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Päätöksen perustelut

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004, TNL) 11 §:n mukaan aluehallintoviraston päätökseen voivat hakea oikaisua poikkeusluvan hakija, ne työntekijöiden edustajat tai työntekijät, joita on kuultu tai olisi tullut kuulla TNL 10 §:n 1 momentin mukaan ennen aluehallintoviraston asiassa tekemää ratkaisua, ja se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun aluehallintoviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hyväksynyt X:n aluepelastuslaitoksen poikkeuslupahakemuksen. Lupavaiheessa kaikki luottamusmiehet (JUKO ry, JHL ry, JYTY ry ja SPAL ry) ovat puoltaneet työnantajan hakemusta. Nyt oikaisua vaatii kaksi luvan piiriin kuuluvaa työntekijää. He ovat henkilöitä, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun aluehallintoviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

Aluehallintovirasto on myöntänyt aluepelastuslaitokselle luvan enintään 42 tunnin pituiseen keskimääräiseen viikkotyöaikaan. Oikaisuvaatimuksen tekijöiden mukaan lupaehto ei vastaa työaikalakia eikä sovellettavaa työehtosopimusta. Ehto on myös ristiriidassa aluehallintoviraston viime aikoina pelastuslaitoksille myöntämien vastaavien lupaehtojen kanssa. Edelleen oikaisuvaatimuksessa tuodaan esille, että poikkeusluvassa mahdollistettu viikoittaisen työajan pituus on ristiriidassa työneuvoston antamien lausuntojen kanssa.

Työaikalain (872/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Työaikalain 39 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kuitenkin määräämillään ehdoilla myöntää luvan poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa koskevasta säännöksestä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön. Säädöstekstin mukaan poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että työntekijälle turvataan

työaikalain 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen.

Aluehallintovirastolla on siis oikeus myöntää poikkeus myös työaikalain 5 §:n mukaisesta viikoittaisesta työajasta. Poikkeuslupaviranomaisen toimivalta on voimassa olevan työaikalain mukaan työ- ja virkaehtosopimusosapuolten toimivaltaa laajempi, sillä työaikalain 34 §:n 4 momentin sanamuoto ei mahdollista viikoittaisesta työajasta toisin sopimista työ- ja virkaehtosopimuksin (ks. TN 1479-20).

Kuten yllä tuli ilmi, on aluehallintovirastolla oikeus myöntää työaikalain 39 §:n 1 momentin perusteella sellainen lupa, jonka lupaehtoissa oikeutetaan poikkeamaan työaikalaisissa säädetyn viikoittaisen työajan pituudesta. Vuoden 2020 alussa voimaan tullut työaikalaki (872/2019) ei muuttanut tätä toimivaltaa. Mitään perusteita ei ole esitettävissä sille, että viikoittaisen työajan pituus tulisi sitoa poikkeusluvista aina kulloinkin sovellettavaksi tulevan työ- tai virkaehtosopimuksen mukaiseen viikkotyöaikaan. Eri asia on se, että käytännössä myönnetty lupa voi jäädä merkityksettömäksi, jos siinä on sovellettavaksi tulevasta työ- tai virkaehtosopimuksesta poikkeavia määräyksiä eikä sopimuksessa ole määrätty poikkeusluvan ensisijaisuudesta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lupaviranomaisen harkintavalta olisi rajoittunut työ- tai virkaehtosopimuksen sisällön mukaiseksi. Lupaviranomaisen tulee arvioida luvan myöntämisen mahdollisuus työaikalain 39 §:n 1 momentin perusteella. Lupaan liitettävät lupaehdot määräytyvät työaika-suojelullisin perustein.

Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että aluehallintovirasto ei ole perustellut sitä, miksi työnantajan hakemuksen mukainen 42 tunnin pituinen keskimääräinen viikoittainen työaika on hyväksytty. Vaikka päätöstä olisi voitu perustella nyt tehtyä laajemmin, ei työneuvoston käsityksen mukaan kysymys ole sellaisesta hallintolain (434/2003) mukaisesta päätöksen perustelemattomuudesta, jonka johdosta asia olisi palautettava aluehallintovirastoon. Lisäksi on otettava huomioon, että suppeat perustelut liittyvät tilanteeseen, jossa työnantajalla on aiemmin ollut jo vastaavanlainen lupa ja kaikki henkilöstön edustajat ovat puoltaneet luvan myöntämistä.

On selvää, että aluehallintoviraston tulee lupakäytännössään varmistua siitä, että hallintolaissa säädettyä yhdenvertaisuuden periaatetta noudatetaan. Työneuvostolla ei ole mahdollisuutta arvioida, onko tästä veloitteesta mahdollisesti poikettu. Lopuksi työneuvosto huomauttaa, että se

ei ole lausunnoissaan ottanut kantaa viikoittaisen työajan pituuteen tavalla, joka vaikuttaisi tässä oikaisuasiassa.

Edellä esitetyn perusteella työneuvosto harkitsee oikeaksi hylätä oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat

Hallintolain (434/2003) 6 ja 45 § sekä 49 g §:n (581/2010) 1 momentti.

Työaikalain (872/2019) 5 ja 25 § sekä 39 §:n 1 momentin 1 kohta.

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) annetun lain 11 §.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan sekä jäsenten Hjelt, Ilveskivi, Nyssölä ja Rautio mielipiteeseen.